

színházi esték

* A MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS AZ EGRI GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ MŰSORISMERTETŐINEK 1971. MÁJUS HAVI MELLÉKLETE *

Tavasza '71

Május. Sütkezünk a színházi kispadon, s a fiatal kollégáknak olykor a régi májusokról beszélünk, a virágdíszes, lobogós ünnepekről, a munkáról, amelyet végeztünk, s végeztünk ez a munkásváros, ahol május elseje mindig többet jelentett, mint másutt. A fiatalok hallgatják, ki tisztelettel, ki kétkedve; nem járták meg az idősebbekkel sem az életnek, sem a május elsejei felvonulásoknak nehéz, szép és izgalmas útszakaszait. De azért értjük egymást itt benn a színházban, s kinn az életben is. A teremtő, alkotó embereket — s ki tagadná, hogy az igazi művész ilyen — most, mikor már nem az utcán kell az egységtől vallani, akkor is összehozza a közös érdek, a közös műhely. Mert — és nem véletlenül emlékezünk erre éppen a mostani tavaszon — nincs annál nagyobb dolog, mint ha egy-egy közösség tagjai nemcsak egymás mellett, hanem egymásért élnek és dolgoznak. Korunkban alkotóközösségekre, műhelyekre van szükség, s kétszeresen vonatkozik ez a színházra, melyet híressé mindig csak egy-egy azonos nyelven beszélő közösség tehetett.

Munkánk — vagy ha úgy tesszük: harcunk — más, mint az elmúlt évek, évtizedek munkája és harca. Feladatainkat konszolidált viszonyok között végezhetjük. A felelősségünk azonban most sem kevesebb, mint a nagy eszmei harcok idején. A felnövekvő nemzedéknek — mely nem tűri a régi formákat, s viszolyog mindentől, ami bombasztikus — póztalan őszinteséggel kell vallani elsősorban korunkról, s mindennapi életünk gondjairól, örömeiről. Ezért keressük immár évek óta azokat a szerzőket, azokat a műveket, melyek a közönség szórakoztatásán túl korszerű formanyelven igazán a máról, a mához szólnak. Ennek a törekvésnek egyfajta bizonyítéka az a vígjátékfesztivál, melyet az ország színházai számára éppen a Miskolci Nemzeti Színház hirdetett meg, amelyre sok együttes készül, s amelyen mi is három magyar vígjáték ősbemutatójával szeretnénk bizonyítani...

Segítség, nyertem!

Idei évadunk utolsó bemutatója már címében is jelzi, hogy nem egy mindennapos, megszokott darabbal lesz dolgunk. Kállai István ezt a műfaj-megjelölést írta a cím alá: „Képtelen komédia”. — Valóban képtelen és végtelen dolgok történnek ebben a vígjátékban, szinte abszurd már a címe is, hiszen ki kiált segítségért, amikor hatalmas nyeresémhez jut. Pedig — mint a darabból kiderül — adódhat olyan helyzet, amikor terhet, sőt veszélyt jelent egy főnyeremény, s szabadulni kell tőle.

Egy nyugati fővárosban játszódik Kállai István vígjátéka, de csaknem valamennyi szereplője magyar. S róltunk szót, a mi életünk egyes furcsaságairól, fonákosságairól, köztünk élő alakok emberi gyarlóságait mutatja

be a szerző a szatíra görbe tükrében. Kalandos cselekmény, humoros helyzetek, mulatságos figurák, jó bemondások, politika, szerelem egyaránt megtalálhatók benne. A szerző hibákat ostorozó szándéka mögött pedig — bármilyen külső vagy belső visszásságon csattanjon is ez az ostor — mindig ott van a jobbitás szándéka, az a hit, hogy ha felismerjük a bajokat, már tudunk rajtuk segíteni, ha rádöbentünk a hibára, már tudunk harcolni ellene.

Lajoska, a tehetséges fiatal feltaláló, mulatságos kalandjai, kálváriája rokon téma Kállai nagyszerű filmjével, a Veréb is márdár-ral. Kicsit mintha ennek folytatása lenne.

Formájában is különleges és képtelen ez a komédia, mert a színpadi keretjatekon belül teljesen rendha-

gyó dramaturgiai építkezésével csaknem filmszerűen pergeti le az eseményeket. A színpad itt nem a valóságot akarja mímelni, hanem bevallottan és szándékosan igazi játékkal, vérbő komédiázással, éles karikírozással szórakoztat. Mégsem üres, céltalan, vagy öncélú ez a szándéka, mert sajátos világlátás és mondanó van mögötte. A jóízű — színészek, beavatott nézők egyaránt élvezetes közös játék nyomán pedig mindig ott jár a hibáit felismerő és azoktól megszabaduló ember felszabadult nevetése. A vígjáték közel 40 szerepében társulatunk közkezdvelt komikus színészeit csaknem teljes számban felvonultatjuk, élükön Varga Gyulával, Fehér Tiborral, Makay Sándorral. Jelentős szerepet, sőt több szerepet játszanak: Péva Ibolya, Csizsár András, Somló Ferenc, Szili János, Csizsár Nándor és még sokan mások. A darab rendezője Orosz György.

Párizsi színházakban

(Orosz György franciaországi útinaplójából)

Azt hiszem, a világon mindenütt jellemző a színházi életre, hogy nagyon sok középszerű, tisztességes és jó néhány gyenge vagy sikerületlen produkció mellett ritka az igazi élményt jelentő, kiemelkedően nagy előadás. Párizsban 55 színház működik, nagyon sok-fajta törekvést képviselnek, más-más célkitűzésekkel és körülmények között dolgoznak. Közülük talán mindössze 5 belvárosi és ugyanennyi peremkerületi szín-

itt rendezik nagyszabású, népi-nepély-szerű műsorait. Vannak kopott és fényes, előkelő magán-színházak, s vannak a szubventionáltak, a Comédie Française-ig bezárólag. Változatos, sokszínű az összkép, s ezen belül az irányzatok, stílusok, törekvések egész kavalkádja található. Igyekeztem mindenfelébe belekóstolni, — hozzáértő és feltétlenül jóindulatú vendéglátóim tanácsai alapján — mindenből a legérdeke-

modernebb, meghökentően nagyszerű produkciót, Strindberg: Álomjátékát. Ugyanazok a színészek egy pompás rendezői elképzelés megvalósítóiként az igazán ritka, nagy színházi élménnyel ajándékoztak meg. Hallatlanul érdekes rendezői koncepció, nagyszerű scenikai trükkök, pontosan megtervezett játék-koreográfia, elmélyült emberábrázolás, egységes stílusú játék, a realitás és az álomvilág költészetének összhangjában ötvöződtek egységes egészzé.

Nekem nagyon tetszett az Odeon Színház Mizantropja is — melynek bemutató előadásán vettem részt — bár a sajtókritikák nagy része keményen bírálta, sőt elvetette. Persze Franciaországban, ahol a Molière-darabok játzásának hallatlanul erős és mély hagyományai vannak, nehezen fogadják be az újfajta értelmezést, formai megvalósítást. Márpedig Bourseiller rendezése ilyen volt. A jelmezek is csak utaltak a korra, egyébként a díszlet, s főként a játék-sugallta életerés, a szereplők viselkedése teljesen mai volt. Valószínű, hogy nekem éppen ez tetszett benne, szemben a Comédie muzeális, a máának semmit sem mondó Molière-jével.

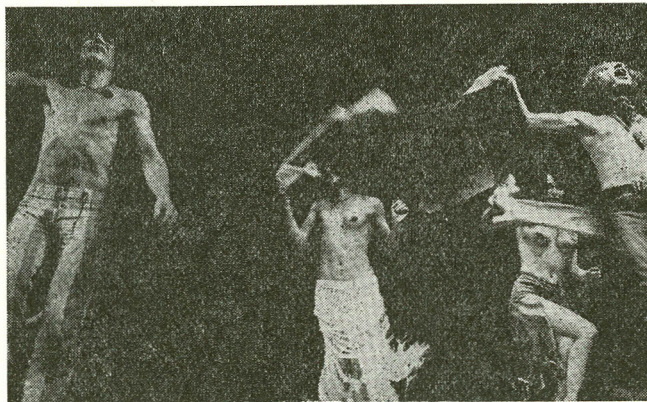
Jó előadás és különleges élmény volt a világhírű musical, a Hair előadása. Talán nem is a szó szoros értelmében vett színházi est volt ez, hisz a darab jelene-tek, számok laza füzére. A szándék azonban, amely áthatja, a mai fiatalság élni akarásának, minden ember-telenséget, értelenséget kigúnyoló jókedvének, boldogság-vágyának kifejezése tiszteletreméltó és magával ragadó. Erő, hit és az igaz, vagy igaznak vélt ügyekért vállalt harcok kiállás sugárzik a csupa fiatalokból álló együttes játékból. A mai nyugati ifjúság életéről vallanak prózában, dalban, fergeteges táncokban.

A színészek játéka, éneke, táncművészete akrobatikus ügyességgel párosul. Van persze mindebben sok szándékoltás, keresettség, meghökenteni akarás, polgárpukkasztás, túlzottan erotikus beállítottság, meztelenség és eszmei zürzavar is. De együtt mégis hatásos, magával ragadó, mert igazi együttes játék, magas művészi színvonalon.

Hasonló élmény volt egy másik társulat „Zartan” előadása, az Egyetemváros főépületének aulájában. Úgy látszik, egyre gyakoribbak a világon a „rendhagyó produkciók”, melyek tartalmukban, formájukban is igyekeznek elszakadni a hagyományos színházától. Hatalmas sikereik — leghíresebb jelenleg Párizsban a Theatre de Sol „1789” című kollektív alkotása — azt mutatják, hogy nem múltó divatról, egyedi kísérletekről van szó, hanem a modern színházművészet új utakat kereső megújulási törekvéseiről.

A megújulás szándéka mindenütt érezhető a párizsi színházakban, a legkisebb kísérleti pinceszínházától az elegáns bulvárszínházakig, s ez teszi esetleges tévútjai ellenére is frissé, elevenné és érdekessé a mai francia színházművészetet.

A világhírű HAIR egy jelenete

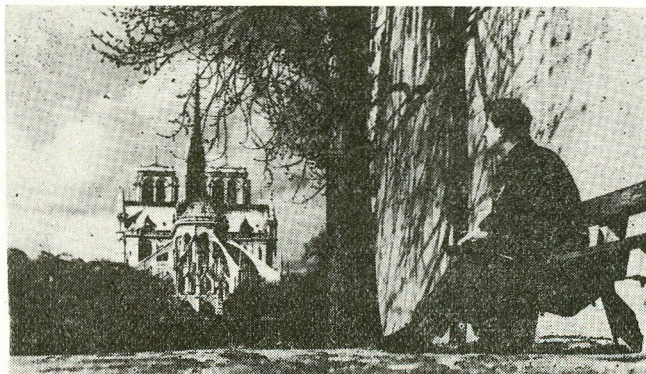
ház élvez szubvenciót. Állandó vagy részben állandó társulatok csak ezekben találhatóak, a magán-színházak és egyéb egyéni kezdeményezésű társulások szerepre szerződtek a közreműködő művészeket. Kávéházakban, éttermekben, pinceklubokban kis létszámú együttesek, szinte családias alapon tartanak előadásokat. Nagyobb társulások gyakran üresen álló helyiségeket — garázst, vásárcsarnokot — bérelnek ki, s

sebbet, legjobbat megnézni. De hát így is csak 15 estét tölthettem színházban 23 napos párizsi tartózkodásom ideje alatt. Ez bizonyára kevés, hogy alapos és hű összkép alakuljon ki bennem a párizsi színházi életéről. Az előadások tapasztalatait persze kiegészítették azok a találkozások, beszélgetések, amelyeket színigazgatókkal, rendezőkkel, szakmabeliekkel volt módom folytatni.

A legjobb, legérdekesebb előadásokból a bátor kezdeményezés, a fantázia merész szárnyalása, a kifejező-eszközök gazdag választékosága, a közönségre való ráhatás sokszor meghökentető erőteljessége ragadott meg elsősorban. A Comédie Française-zel kezdem. Három előadást láttam itt, a nagyon is hagyományos, mondhatnám elavult stílusban játszott Úrhatnám polgár nem tetszett, mert túlságosan muzeális jellegű volt. Láttam egy Feydeau-vígjátékot ugyanebben a felfogásban, amely rendkívül színvonalas volt, de nem jelentett különösebb élményt. A következő napon pedig — mintha nem is ugyanabban a színházban lennék — itt láttam a leg-

Az Avignoni Új Társulat „Rosa Lux La Peste” előadásából

Pihenő a Notre Dame tövében

A vígjátékfesztivál hírei

Korábban hírt adtunk már színházunk nagy jelentőségű kezdeményezéséről, a június elején megrendezésre kerülő vígjátékfesztiválról. Időközben kialakult a végleges program, a vendégszereplő együttesek és három saját darabunk előadásainak sorrendje.

Május 31-én, a Szolnoki Szigligeti Színház kezdi meg a 6 napos előadásorozatát. Az idei évad kiugróan nagy sikerét Örkeny István Macskajáték-át adják elő.

A kitűnően megírt tragikomédia: egy szerelmi háromszög története. Szokványos, talán kicsit banális történet lenne, ha mindez nem szokatlan dimenziókban játszódna.

Minden, ami ebben a darabban történik, kétségbeesett kísérlet, hogy e világban az embereket egymástól elválasztó láthatatlan falakat lerombolják.

A darab főszerepeit Hegeudis Ágnes, Bányörgyi Ká-

roly, és közönségünk régi kedves ismerőse, Koós Olga játssza. Rendező Székely Gábor, aki a szolnoki ősbemutató után a Pesti Színházban is nagy sikerrel állította színpadra Örkeny darabját, a Vígszínház művészeivel.

Június 1. Illyés Gyula: Bölcsék a fán — a Pécsi Nemzeti Színház előadása.

Hosszú hajú sárospataki diák lép a függöny elé, egyenest a XVII. századból, hogy elmondja a prologót: a diákszínjátékok komédiát mutatnak be a közönség okulására, ókori görög tárgyút.

Ezzel a jelenettel kezdődik Illyés Gyula darabja, majd „befutja az ógörög időket, s napjainkban köt ki a tanulsággal — amint a szerző írja darabjáról — volna benne tehát még formabontás is, ám nem pusztán a fordulatosság, a meghökkenést kedvéért. A meglepetésnek a művészetben

nem a szemet kell nagyra nyitnia, hanem az agyat. Az idő és tér váratlan fényváltozásai nem kápráztatni akarnak, hanem világítani, több oldalról is, örök célokat, időtlennek tetsző akadályokat.”

Friss, parázs komédiát írt Illyés Gyula, olyan darabot, amely hangjában, stílusában a szerző életművének egyetlen eddigi darabjára sem emlékeztet. Főszereplők: Labancz Bori, Timár Éva, Bus Kati, Kézdi György, Győri Emil, Pál László, valamint a színház új érdemes művésze, Bánffy György. Rendező: Dobay Vilmos.

Június 2. Darvas József: Pitypang. A Miskolci Nemzeti Színház előadása.

Június 3. Hubay Miklós: Álomfejtés — a budapesti Madách Színház előadásában.

A szerzőnek már több darabját mutatta be az utóbbi években a Madách. Az Egy magyar nyár, az István nap-

ja, a Késdobálók után áprilisban újabb Hubay-darab kerül a Madách Kamara műsorára. Vígjátékfesztiválunkra ezt hozza el a színház.

Az Álomfejtés sajátos humorú vígjáték, mely Ferenc József korát idézi, de sok általános érvényű és mához szóló gondolatot tartalmaz. Különleges színházi élményt ígér közönségünknek az is, hogy a kitűnő együttesben, ahol a férfi szereplők között Balázs Samu, Garas Dezso nevét olvashatjuk, a darab női főszerepében Tolnay Klárit láthatják a Miskolci Nemzeti Színház színpadán. Rendező: Szirtes Tamás.

Június 4-én délután rendkívüli előadásban, de a fesztivál programján belül Kállai István új vígjátéka, a Segítség, nyertem! kerül színre. Este pedig színházunk ez évi nagy sikerű Gyárfás-bemutatóját, a Dinasztiát mutatjuk be közönségünknek és a fesztivál vendégeinek.

A színházi napok záró akkordjaként június 5-én a budapesti Nemzeti Színház vendégjátékára kerül sor. Csurka István Dögölt aknák című vígjátéka rendkívül szellemes, szókimondó darab. Egy kórteremben két embert hoz össze a sors. Mindketten — mint állítják — a „politikai helyzet” áldozatai. Az egyik, Paál, a személyi kultusz éveinek rettegett vidéki kiskirálya, aki félreállítását soha nem tudja megbocsátani. A másik, Moór pedig a reakciós, volt úriosztály maradék megtestesítője.

Moór boldogan fedezi fel Paálban a tanács tisztviselőjét, aki már számtalanszor megtagadta lángossütő ipar- engedélyének kiadását. Most, itt, reméli, célt érhet nála. Paál a lángossütő kérelmezőre ugyan nem emlékszik, viszont 1945-ös feljelentőjét véli felismerni Moórban, aki egy légópincében a nyilasok kezére adta. A két ellenfél ádáz gyűlölettel kémleli egymást. Mániává vált ellentétük sok mulatságos jelenet forrása, melyet nagyszerűen aknázik ki a két főszereplő, Major Tamás és Kállai Ferenc. Rendező Iglódi István.

A vígjátékfesztivál előadásai sok szép élményt és szórakozást nyújtanak a miskolci színházszerető közönségnek. Az idei színházi évad vígjáték-termeinek legjavát láthatják kedves nézőink, kitűnő együtteseket, nagyszerű színészeket.

Puzsér

Puzsér. Ezt a nevet persze csak én adtam neki, ha nem is egészen véletlenül. Valójában szép neve volt, olyan magyaros, mintha ősei közvetlenül a hét vezér után lovagoltak volna, mikor Árpád apánk átkocogott népével a Verekei-szoroson.

Ilyen nevet nem is igen lehet örökölni, ilyen nevet csak színházi titkárok tudnak adni, akik máig is bőkezűbben osztják az ipszilonokat, a cz-eket, a dupla eszeket, effeket, sőt az cö-eket, mint hajdan a királyok a kutyabőröket osztogatták.

A jó hangzásra — mely Kelemen József óta törvény a magyar színházi világban — abban a kis dalitársulatban is adták, ahol Puzsér az első háború alatt osztotta a színlapokat. Itt kapta — állítólag valamely drámai szende jóvoltából, ki készséggel osztotta meg a fiatalemberrel művészi tapasztalatait — azt a nevet, mely az elmúlt félszázad folyamán annyiszor került színlapra, váltóra, vendéglősök, kocsmárosok, gebinések listájára, csak éppen a főbériók névsorában nem kapott soha helyet.

Mikor megismertem, Puzsér hatvan esztendő múlt, még mindig friss ember és aktív színész, sőt becsült tagja a társulatnak. Remek karakter alakításaiért, mely zengésű orgánumáért, szolid humoráért kedvelte a közönség is. Úgy annyira, hogy mikor bevezették a nivódiját, elsőként kapott egy jelentősebb összeget. Ezen a banketten találkoztunk először, s míg a másik két színész (ugyanancs jutalmazottak) szolidan és szerényen hallgatott, Puzsér csak úgy öntötte magából az érdekesebbnél érdekesebb történeteket. Volt egy nagy titka, mondhatnám úgyis, hogy kulcsa a sikerhez. Puzsér tudta, amit sokan nem tudnak, hogy az elbeszélőnek nem szabad magát a történet középpontjába állítani. (Úgy látszik a „pozitív hőskről” nincsenek jó emlékeink.) Puzsér ravasz kás történeteiben, melyeket tetszés szerint variált, színezt, sőt olykor dramatizált, önmagának csak amolyan rezonőr szerepet szánt. A lányt más szöktette meg — Puzsér addig a gyantánulán mamával kávézott; a huszáronkéntest más terítette le kétszeri golyóváltás után — Puzsér csak hazaszállította; koncesszió ügyben mindig a direktor tárgyal — de Puzsér ismerte leginkább a polgármester gyengéit...

Mikor egy jegyzetfömböt telekörmöltem a banketton, felajánlotta, hogy írjunk

együtt tévé-játékot (óriási lehetőség, nyersanyag korlátlan mennyiségben hához szállítva), vagy, ha esetleg musicalhoz van kedvem, rajta nem múlik... Búcsúzóul szerzőtársként csókoltuk meg egymást. Nem is csodálkoztam hát, mikor reggel nyolckor (ő nem feküdt le egész éjjel) beállított. Álmosan bajlódott a villanyborotvával a társbérleti fűrdőszobában. — Bocsáss meg kérlek — toppan be Puzsér. Kiveszi a villanyborotvát a kezemből, s ott-honosan borotválkozni kezd. Közben persze beszél. — Hát hogy is mondjam, egy baráti szívesség: ha netán megírod az információt a nivódijról, az összegről egy szót se! Egy asszonyt boldoggá tettem az éjszaka... A primás feleségét. (Szerényen mosolyog az ötletén.) Jegyezd meg öcsém, az asszony olyan, mint a monokli — mondta búcsúzóul —, jól áll az embernek, csak éppen nem lát tőle. Aztán frissen borotválva elhagyta a fűrdőszobát...

Aznap volt próbája, előadása, harkítja. A nivódij megmaradt hányadát („ennyit kaptam, nem a pénz a fontos, hanem a megbecsülés”) levélke kíséretében a színházi hivatalsegédrel küldte haza, s a délutáni szünetben hozzáfogott emlékirataihoz, Jól írt, jóízűen. Ha elkészült egy fejezettel, azonnal eladta valamelyik lapnak.

Az utolsó bohém — mondtuk róla egymásközt, de ez csak amolyan féligazság volt. Puzsér nagyságát csak később ismerhettem meg. A színház műsorra tűzte a Doktor úr című zenés vígjátékot. A dramaturgallal üldögéltünk a klubban, mikor fölénk hajol az öreg bohém és azt mondja: jegyezétek meg gyerekek, ebben a színházban csak egy Puzsér lehet: én. A dramaturg megcsókolta az öreget, s mikor az odébb ment, a fülembe súgta: — nem kapott szerepet a Doktor úrban. Színészsors...

Sajnáltam Puzsért, s nagyon reméltem, hogy nem találkoznék egyhamar. Mikor az esti előadás szünetében feltűnni láttam oroszlanfejét, igyekeztem fedezéket keresni. Puzsér odament a fiatal és divatos rendezőhöz, akit éppen a friss Doktor úr együttes néhány tagja udvarolt körül, s (jól hallottam minden szavát) ezeket mondta: láttam a szerepét gyerekek... Jó előadás lesz. Puzsért egyszer mintha már én is játsztam volna...

GYARMATI BÉLA

Miskolci műsor

1971. MÁJUS	MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ	
1. szombat	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (3)
	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
2. vasárnap	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (3)
	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
3. hétfő	HANGVERSENY	(fél 8)
4. kedd	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
5. szerda	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
6. csütörtök	HAWAI RÓZSÁJA	Huszka bérlet (7)
7. péntek	HAWAI RÓZSÁJA	Vörösmarty bérlet (7)
8. szombat	HAWAI RÓZSÁJA	Katona bérlet (7)
9. vasárnap	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (3)
	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
11. kedd	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
12. szerda	HAWAI RÓZSÁJA	Lehár bérlet (7)
13. csütörtök	HAWAI RÓZSÁJA	Madách bérlet (7)
14. péntek	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Bemutató bérlet (7)
15. szombat	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Bérletszűnet (7)
16. vasárnap	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Bérletszűnet (3)
	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Goldoni bérlet (7)
18. kedd	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
19. szerda	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Shakespeare bérlet (7)
20. csütörtök	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Schiller bérlet (7)
21. péntek	HAWAI RÓZSÁJA	Bérletszűnet (7)
22. szombat	HAWAI RÓZSÁJA	Csiky bérlet (7)
23. vasárnap	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Bérletszűnet (3)
	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Szigligeti bérlet (7)
25. kedd	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Csontos bérlet (7)
26. szerda	DINASZTIA	Shakespeare bérlet (7)
27. csütörtök	PITYPANG	Schiller bérlet (7)
28. péntek	PITYPANG	Molière bérlet (7)
29. szombat	SEGÍTSÉG, NYERTEM!	Katona bérlet (7)
30. vasárnap	PITYPANG	Déryné bérlet (7)

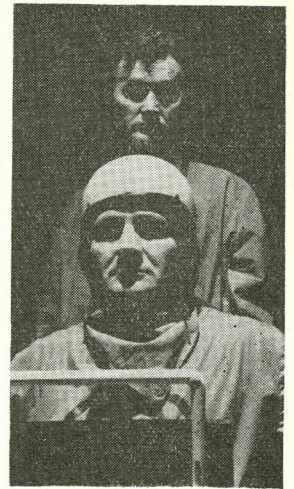
MÁJUS 31-TŐL JÚNIUS 5-IG
A MISKOLCI VÍGJÁTEKFESTIVÁL ELŐADÁSAI

Darabok, díszletek, jelmezek

Májusi műsornaptárunkban szereplő darabok tervezőit kerestük meg, hogy valljanak a produkciók létrejöttének körülményeiről, műhelytitkairól. Az előkészítéstől, a tervezéstől a megvalósulásig vezető út sok sajátos művészi és technikai problémát rejt magában. Ezekről kérdezzük végig színházunk jelmeztervezőit.

HRUBY MÁRIA
(Pompadour)

Köztudott, hogy a francia rokokó a divattörténetnek talán a legpompásabb, leggazdagabb stílusa. A főúri hölgyek nem ritkán kétméteres átmérőjű abroncs-szoknyája, a krinolin, dúsan redőzött, drága anyagokból készült. Rajta és a magasra tornyozott parókán rengeteg ékszer, díszítés hivalkodott viselője gazdagságról. Egy-egy ilyen ruhaköltemény kisebb vagyona került. Mindezt színpadra elkészíteni — ez volt legnagyobb problémám. Sok fejtörésbe, anyagválogatásba került, míg megtaláltuk

Jelenet a „Tejút”-ból

ni a naturalista színpadkép, a festett vászon hátterek és falak, valóságot imitáló „hagyományától”. A látvány megteremtésének sok új, a technikai felfedezések adta lehetősége van. Egyre gyakoribb a fém, a műanyag alkalmazása, egyre kevesebb a vászon és a fa. Persze vannak darabok, amelyek ezt a jelzett — stilizált megoldást nem teszik lehetővé. En ilyenkor legszívesebben azt a módszert választom, hogy „kevesebbet, de igazít”. Így került a Pitypang második felvónásának főhelyére egy olyan fenyőfa lépcső, amely anyagszerűségével, tömör rusztikusságával, s egyben modernségével uralja a színpadképet. Tulajdonképpen ez maga a díszlet, akár el is hagyhatnánk mellőle a falakat. Tudom, hogy az ilyesmi rendszerint drágább, mint a festett, imitált megoldás, de hiszem, hogy a modern díszlettervezésnek csak ez a két útja járható.

Hruby Mária jelmezterve
(Pompadour)

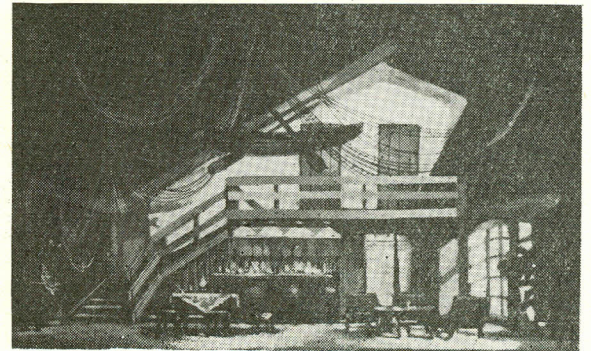
a legmegfelelőbbet, amely ugyanazt a hatást adta, mint a korabeli képek Madame Pompadourjának öltözete. Sokszor eszembe jutott: könnyű volt akkor a Madaménak: egy gazdag, bőkezű király az államkincstárból fizette a toaletteket, míg nálunk a költészetet meg lehetőséget szüretre szabott kereteiből kellett ugyanazt elkészíteni. Remélem, azért sikerült!

WEGENAST ROBERT
(Pitypang)

A modern scenika egyre inkább igyekszik elszakad-

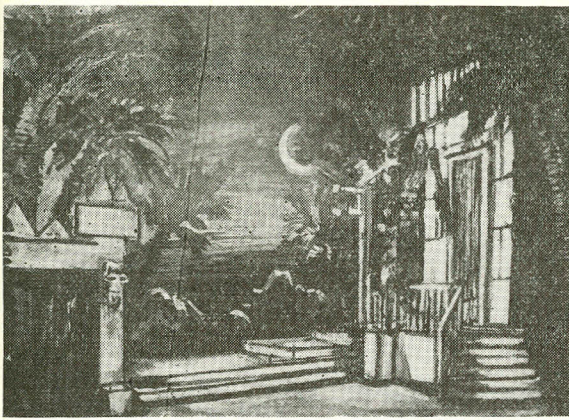
SUKI ANTAL
(Hawai rózsája)

Egy revüoperett díszletének „sokat kell tudnia”. Itt sokkal nagyobb szerepet kap a látványosság, mint más daraboknál. A Hawai rózsája színpadképeinek megtervezésénél még külön problémát jelentett, hogy a felvonásonkénti állandó alapdíszleten belül kell lehetőséget teremteni a revübetétek színes, változatos ábrázolására. Ez nem olyan revüoperett, amelyben állandó színváltásokkal, egyik színhelyről a másikra helyeződik a cselekmény. Ezért kizárólag kisebb elemek beillesztésével és világítási effektusokkal dol-

Wegenast Róbert díszletterve (Pitypang)

Játékszín '71

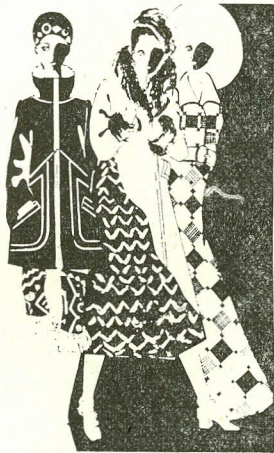

Suki Antal díszletterve (Hawai rózsája)

gozhattunk. Igyekeztem tehát olyan motívumokat, színeket alkalmazni az állandó kereten, valamint a falakon, lépcsőkön, lógókon, amelyek sokféleképpen világitathatók. Úgy hiszem, ezzel egyszerre sikerült megteremtenem az egzotikus miliőt és a revüképek színesen csillogó látványosságát.

LETANOVSKY KLÁRA (Segítség, nyertem!)

Divattervező vagyok, számomra csak kirándulás — s meg kell, hogy valljam, nagyon kellemes kirándulás — a színházi jelmeztervezés. A ruhagyár nagyjüze mi szériatermelésére egészen más szempontok szerint kell dolgoznom. Ott elsődlegesen beleszól munkámba a mindenkor divatirányzat. A jelmeztervezésnél ez inkább másodlagos, mert a darab stílusa, műfaja, a figurák jellege alapján egyéneket kell öltöztetnem. Sok örömet okoz számomra ez a munka — jólesett olvasni a Dinasztia kritikáinak munkámra vonatkozó, többnyire elismerő sorait — s nagyon izgalmas most a Segítség, nyertem! szereplőinek felöltöztetése. Itt még merészebben szabadjára engedhetem fantáziámat, mert a remek komédia nemcsak lehetővé teszi, de követeli az erőteljesen karakterizáló stílizációt. Úgy érzem, ez már igazi jelmeztervezői feladat.

Letanovszky Klára ruhatervei

HEGEDŰS LÁSZLÓ (Ismeri a Tejutat?)

Minden rendezésemnél elsődleges feladat számomra a játéktér és a színpadkép kialakítása. Ha előlvasok egy darabot, azonnal kialakul bennem egy tér-látomás, melyet alaprajzra rögzítek, rendszerint makettban ma-

gam készíték el, még akkor is, ha tervezőink valamelyikével dolgozom. Van némi rajzkészségem, kézügyességem — sokat barakcsolok is — és nagyon örültem, amikor a Tejutat díszletterének makettjét a színház művészeti vezetői megvalósításra méltónak ítélték. A stúdió egyébként egészen másfajta hozzáállást kíván a tervezőtől, mint a nagyszínpad. Itt lehetőleg minimálisra kell szükíteni a látvány szerepét, hisz elsődleges az élet-

A MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ STÚDIÓSZÍNPADA

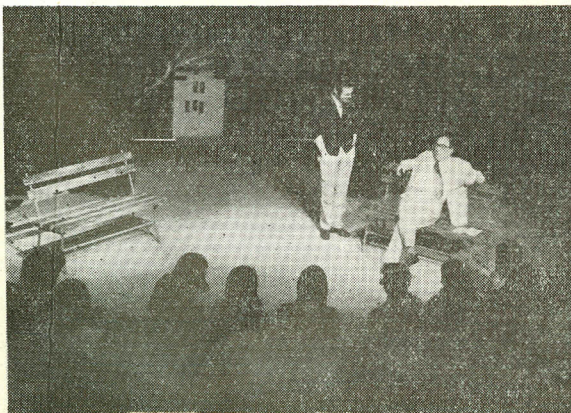
4. kedd	ISMERI A TEJUTAT?	(7)
5. szerda	ISMERI A TEJUTAT?	(7)
11. kedd	Három egyfelvonásos	(7)
12. szerda	Három egyfelvonásos	(7)
18. kedd	ISMERI A TEJUTAT?	(7)
22. szombat	ISMERI A TEJUTAT?	(7)
26. szerda	Három egyfelvonásos	(7)
27. csütörtök	ISMERI A TEJUTAT?	(7)

Jármay György Színházi Kislexikona: STÚDIÓSZÍNHÁZ

Egri műsor

1971. MÁJUS	GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ	
1. szombat	PITYPANG	Bérletszünet (fél 4)
2. vasárnap	PITYPANG	Vörösmarty bérlet (fél 4)
	PITYPANG	Bérletszünet (7)
6. csütörtök	PITYPANG	Molière bérlet (7)
7. péntek	PITYPANG	Gárdonyi ifj. bérlet (7)
8. szombat	PITYPANG	Madách bérlet (7)
9. vasárnap	PITYPANG	Bérletszünet (fél 4)
13. csütörtök	PITYPANG	Bérletszünet (7)
14. péntek	POMPADOUR	Gárdonyi bérlet (7)
15. szombat	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
16. vasárnap	POMPADOUR	Bérletszünet (fél 4)
20. csütörtök	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
21. péntek	PITYPANG	Shakespeare bérlet (7)
22. szombat	PITYPANG	Katona bérlet (7)
23. vasárnap	POMPADOUR	Bérletszünet (fél 4)
28. péntek	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
29. szombat	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
30. vasárnap	POMPADOUR	Bérletszünet (7)

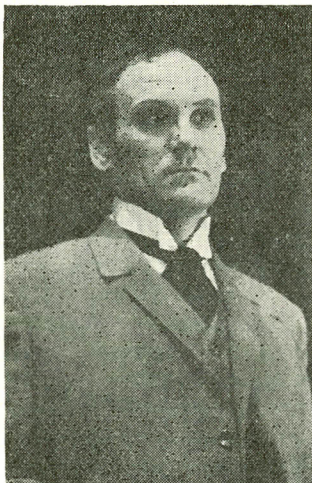

Pillantás a Stúdiószínház színpadára

Három mikro-portré

Én leszek a játékmester

Próba ugyan nincs, de ha már néhány perccel a Színházi Estéknek ígért, nem késheet el. (A pontosság nemcsak a királyok, a színészek erénye is. Bár könnyen meglehet, hogy Dariday Róbertet a következő szezonban királyként is látjuk majd.) Ő is azok közé tartozik, akik nagyon várják, hogy sor kerüljön arra a bizonyos klaszszikus ciklusra, melyet tervez a színház. A klaszszikusok jelentik az igazi iskolát a színész számára — mondja Dariday, egy kicsit idézve és ismételve egykori híres tanárát, Apáthy Imrét.

Ha már szóba került a főiskola, nem hallgathatjuk el, hogy milyen rendhagyó módon került Dariday Róbert a pályára. Műkedvelőként éppen szavalt vagy konferált valahol, mikor meglátta az akkor még főiskolás Békés András. — Holnap van az utolsó felvételi nap nálunk — jegyezte meg Békés —, én jelentkeznek a helyedben!...

Négy esztendővel később a Szentivánéji álom Demetriuszával vizsgázott. Már első állomáshelyen, Pécsen rájöttek, hogy a fiatal színésznek tulajdonképpen „nincs kora”. (Csak a színház világában némileg jártasak tudják, hogy milyen hallatlanul nagy előny az, ha valaki egyformán jól játszik fiatalokat, öregeket.) Nos, Dariday Róbert tényleg sokat játszott, nemcsak kort, hanem műfajt is folyton változtatva, a vígjátékoktól a Shakespeare-tragédiáig. A Machbet-ben ugyanolyan sikere volt, mint a Nászutazásban. Műfajt most is szívesen vált, de a helyváltoztatástól viszolyog. Pécs, Eger, Miskolc. Tulajdonképpen csak egyszer cserélt színpadot, hiszen Egerből nem kellett külön Miskolcra szerződni; egyesítették a két színházat.

Nekünk — magyarázza —, vidéki színészeknek általában minden ambíciókat egy helyen kell megvalósítani. Pontos, hogy az ember otthon érezze magát a színházban, bizban benne, s aztán jöhet „az oroszán”... Ez a tavasz számomra nagyon jól kezdődik, vagy ha úgy tetszik: jól ér véget a szezon, mert

főszerepet kaptam az új Kállai-darabban. Az első próbák után nagyon megszerettük ezt a művet. Kállai sok mindenre rákérdez, többek között a színházi élet belső dolgaira is, a hazafiságunkra és így tovább. A Segítség nyertem! című vígjátékban azt a bizonyos színházi játékmestert játszom, (amolyan narrátor-figura ez, aki irányítja és átsegíti a színészeket és a nézőket a sok és sokféle buktatón. Volt már egy hasonló feladatom, a Harc a szalamandrakkal című darabban, s régebben elég sokat konferáltam is. Tehát bizonyos előtanulmányokkal és nagyon jókedvűen kezdem a munkát.

Kókuszdíócska

A partnerei — mert a színész félig mindig valamely darabban él — Kókuszdíócskának szólítják Unger Pálmát, aki a Hawai rózsájában Raka szerepét alakítja.

Ez már olyan szerep, amiről érdemes „nyilatkozni”. Igen ám, de Unger Pálmának még ez az első nyilatkozata, s nem nagyon tudja, hogy hol kezdje. Bevezetőül mindenestre elmond egy hosszú és érthetetlen hawaii-átkot, ami nagyon tetszik neki a szerepből. S mi tetszik még? Az, hogy énekelhet, táncolhat, hogy az elmúlt öt esztendő sok változatos erőpróbája a Déryné Színházban a Kamara Varieténél, no és itt, Miskolcon, nem volt hiábavaló.

Aki az öltözőben tölti gyermekkorát, rendre ott lábatlan-kodik a próbákon, és számtalanszor figyel, hogy a mama hogy táncol és énekel a színpadon, az nehezen tudná az életét elképzelni díszletek, reflektorok, egyszóval: színház nélkül. És persze, „ragad” is valami a színészgyerekekre az évek folyamán, amiből ugyan nem lehet megélni, de mégis csak valamiféle tőke. Unger Pálmát, a Miskolci Nemzeti

Színházban egy kicsit most is gyerekként kezelik az idősebb kollégák. „Pátyolgatnak” — ahogy a fiatal színésznő mondja —, s ez nagyon jó dolog. Ennél már csak az szívderítőbb, ha a gyerek kezd felnőtt-szerepeket kapni, mondjuk a 33 névtelen levélben, a Charlie nénjében, Kecskeméten megemthet egy premiert, mikor beugrik a Ne szóljatok bele! Bőbe-szerepébe, mikor a Péntek Rézi Giuliettája után

már az elismerő kritikák is megjelennek, s az ideai születésnapjára egy revüoperett szereplőlistáján foglalhat el előkelő helyet. Mikor a főrendező Miskolcra szerződtette, azt mondta: ne félj, itt kijáratjuk veled a főiskolát! A vizsgák egyre jobban sikerülnek. Úgy hisszük, Unger Pálma „felsőbb osztályba léphet”.

Balabán

Közeledik az évad vége, sürűsödnek az izgalmak. Nagy István, Petúr, az Állatkerti történet Peterje és a Nagy karrier után Balabán személyzeti főnök figurája kopogtatott be Somló Ferenc öltözőjén.

Mi tagadás, a népszerű művész nagyon megőrült, mikor hírül vette, hogy Kállai István: Segítség, nyertem! című vígjátékában is kap feladatot.

Már-már azt hittem — magyarázza —, hogy a miskolci vígjátékfesztiválon, amely szakmai körökben az ország más városaiban is izgatást keltett, nem mutathatózhatom be. Márpedig a vidéki színésznek minden lehetőséget meg kell ragadnia, hogy alkalmanként ne csak saját városának közönsége előtt bizonyíthasson. Egyszóval: Balabán éppen jókor jött, s ha pillanatnyilag még nem is vagyok abban biztos, hogy a Kállai-darabot bemutattuk a fesztiválon, (három vígjáték közül is választhat a színház) akkor is örülök, mert eggyel szaporíthatom az évadban játszott jó szerepek számát.

Egyébként egy szezon nem okvetlenül akkor sikerül jól, ha az ember sok szerepet játszik. Számomra inkább az okoz valamiféle belső örömet, ha sikerül a pályán bizonyos „fel-fedezéseket tenni”. Nos, ebből a szempontból a mostani évadot különösen eredményesnek tartom, hiszen — úgy érzem, még nem későn — betekintést nyerhettem a Játékszin berkeibe, ami nyugodtan mondhatom: szakmai megújulást jelentett számomra.

A sokat játszó színész számára — furcsa ellentmondás ez — tulajdonképpen alig van lehetőség a műhelymunkára, ami pedig a korszerű színház elengedhetetlen feltétele. Egy-egy játékszíni produkcióval (s most már egyre inkább a nagyszínházban is) sikerül olyan alkotói légkört teremteni, ami arra készíti az embert, hogy önvizsgálatot tartson, s egyáltalán éberebb figyelemmel és igényesebben készüljön a feladataira.

Eközben persze — kár lenne tagadni — kifárad az ember és a játékszíniállal együtt a közeledő szezonvégnél is örül, amikor majd a tervezett pécsi nyaralás meg a Mályi-tó hangulata segíti a regenerálódást, amelyre kevés embernek van annyira szüksége, mint a színésznek.

Ön írta meg...

Ahogy közeledik a szarajevói Kis Színház vendégszereplésének napja, (mire a Színházi Esték az olvasó kezébe kerül, már gazdagabbak leszünk a jugoszláviai művészek nyújtotta él-ménnyel) a közönség és a szakma egyre inkább érdeklődik a két produkció iránt, melyet a vendégek Miskolcon, Egerben, illetve Budapesten is bemutatnak.

Kravljaca és Hranislav Rasics, a szarajevói Kis Színház két erőssége játssza.) A mű tartalmának ismerete nélkül is sejlik, hogy abban a zárt világban, melyben a történet játszódik, a két embernek — éppen azért, hogy megőrizze, illetve viszszaszerezze elveszett ember-ségét — hallatlan és sokoldalú erőfeszítésre van szüksége.

Zoran M. Jovanovic

valakivel majd szembetalálkozom az utcán és megkérdezi: — *Ön írta meg a regényemet?*” (Ez egyébként a dráma igen találó alcíme.) Az egyrészes dráma rendezője Josip Lesics.

A Kis Színház másik produkciója, a Félkegyelmű már nem ennyire ismeretlen előttünk. Nemcsak azért, mert Magyarországon Dosztojevskijnek nagy olvasótáborra van, hanem azért is, mert a MOSZFILM 1953-ban elkészítette a Félkegyelmű című film első részét, amit Magyarországon is nagy sikerrel vetítettek.

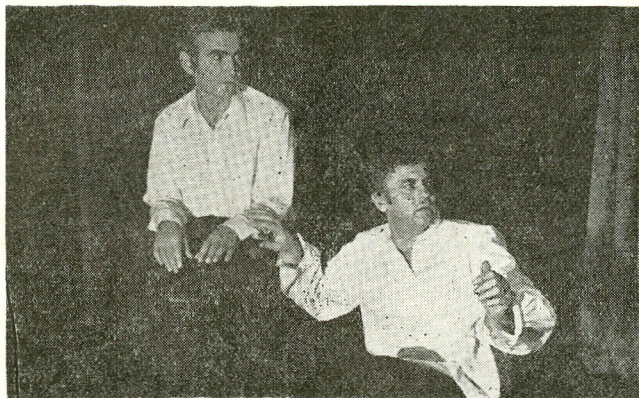

Jelenet a „Harmadik személyben” előadásából

Mint múlt havi számunkban is jeleztük, a jugoszláv együttes egy kétszereplős drámával és Dosztojevskij Félkegyelmű című regényének adaptációjával szerepel Magyarországon. Időközben sikerült írásbeli kapcsolatot teremteni Zoran M. Jovanovic drámáival, a Harmadik személyben című kamaradarab szerzőjével. Megtudtuk, hogy az írónak — akit hazájában elsősorban lírikusként ismernek — ez az első drámai műve. „Sokáig csak verseket írtam — vall magáról Zoran M. Jovanovic —, és azt hittem, hogy ez a legtisztább és legnemesebb irodalmi műfaj. Mint költő mindenestre megtanultam, hogy sohasem kell magyarítani azt, amit leírok...”

Nézzük a Harmadik személyben című dráma fényképeit. (A főszerepeket Uros

És most adjuk át ismét a szót az írónak. „Nem én találtam ki e dráma hőseit — mondja Zoran M. Jova-

Jelenet „A félkegyelmű” előadásából

novics. Mindegyikük egy barátom, ismerősöm, vagy akár egy ismeretlen töredékéből tevődik össze. Ezért is tartok tőle, hogy egy nap

(Jurij Jakovlev, illetve Júlia Boriszova alakítására még évek múltán is szívően emlékszünk.) Annak ellenére, hogy az orosz klasszikus műveit nagyon nehéz dramatizálni, a közelmúltban már a Bűn és bűnhődés filmváltozatát is láthatuk, s mint a Kis Színház példája bizonyítja: a színpadi művészek is sok izgalmat találnak Dosztojevskij sajátos lélektani konfliktusokat feltáró műveiben. Dosztojevskij regényét ugyancsak Josip Lesics alkalmazta színpadra, és ő az előadás rendezője is. A drámát, melynek főszerepét Zoran Beccics alakítja, két részben és tíz képben láthatja majd a magyar közönség.

Jelenet „A félkegyelmű” előadásából

Gondolatok a színházról

A TAPS TITKA

A tapstól megrészegszünk mi színészek és nem csoda, ha abban az édes mámorban nem bírjuk kiválasztani belőle a csupán bennünket megillető részt; mert a taps olyan gyönyörű mámor, melytől az ember megsokszorozódva érzi magát, mintha az egész közönség lelkét szívna vele magába.

(Jászai Mari)

SZÍV ÉS ÉRTELEM

Az igazi színjátszás a józan észnek és az örületnek kényes és kockázatos egyensúlya, vagy ahogy Talma mondotta, a játékhoz kettő kell: forró szív és hideg értelem.

(Hevesi Sándor)

HUMOR ÉS HUMANIZMUS

Az embereket humorral nevelni az én számomra egyértelmű a humanitásra neveléssel. Nincs humanizmus humor nélkül. A humor sohasem helyeslése annak, ami a világban van, hanem az ellentmondások ábrázolása anélkül, hogy kétségbe taszítaná az embert.

(F. Dürrenmatt)

SZENVEDÉS, SZERELEM, ELET

Csak aki szenvedett, írjon a szenvedésről, csak aki szeretett, írjon a szerelemtől, csak aki érezte a kudarcot, írjon az életről.

(Bródy Sándor)

A SIKER TITKA

A színházi siker egyike a legtitokzatosabb dolgoknak a világon. Vannak darabok, amelyek ötvenszer egymás után buknak meg zsúfolt házak előtt, és vannak, amelyekre öt tomboló sikerű előadás után nem lehet becsalogatni a közönséget.

(Csathó Kálmán)

GÖRBE TÜKÖR

Megnevettetem az embereket. Tehát görbe tükör az, amit mutatok. Vesződéses, fárasztó mesterség az enyém. Mert céloom, kibillenteni a belenyugvásból, beletörődésből az embert, megváltoztatni ízlését.

(G. B. Shaw)

A FRAKK

Amikor a darab megbukik, a közönség ócskának látja a szerzőn a vadonatúj frakkot, amikor tetszik, vadonatújnak a tizéves koptat is. Ez a színház.

(Heitai Jenő)

A KÉPZELET FELTÁRASA

A képzelet, amely munkaeszköze az embernek és mennyországa a művészeknek, végtelen terület, amelyet a színpad és csakis a színpad tud feltárni.

(Jean Vilar)

A VALÓSÁG ILLÚZIÓJA

A színház nem krónika, se nem történetírás: a leg-hitelesebb adatok egymásra halmozódásából sem keletkezik jó színdarab. A színjátéknak hitelesebbnek kell lennie a valóságnál; a valóság illúzióját kell adnia!

(Kodály Zoltán)

TARKA Oldal

Alig vártuk, hogy vége legyen a télnek, amikor az influenzás megbetegedések miatt jó néhány gyors szerepváltásra volt szükség. A tavasz azonban újabb kellemetlen incidenseket hozott. Elsőnek Nádassy Anna izomszakadása tett szükségessé egy beugrást. Az Amerikai tragédiában néhány órás felkészüléssel Olgyai Magda vette át szerepét. Kevéssel utána ugyan, ebben a produkcióban az utolsó egri előadások egyikén Antal Anetta hirtelen megbetegedése miatt Máthé Etának kellett bravúros beugrással megmenteni az előadást. Dicséretére legyen mondván, déltől estig olyan alaposan megtanulta a nem csekély szöveget, hogy a közönség minden zökkenő nélkül, teljes értékű előadást láthatott.

Ijű, pályakezdő színésznőnk, Mátray Márta megbetegedése két beugrást vont maga után. A Pompadourban játszott szerepét a női énekkar egyik üdvöskéje, Molnár Anna vette át, és több előadáson nagyon ügyesen játszotta el. A Pitypangban egyetlen futópróbával Péva Ibolya lépett be Ibi szerepébe, s játszotta többször is sok bájjal, kedvességgel.

MI A RENDEZÉS?

Volt olyan korszaka a színház történetnek, amikor a rendezés már-már „ön-célú” kezdett lenni. Pethes Imre mondta egy ilyen rendezés alkalmával, hogy haddan is voltak jó előadások, pedig akkoriban sok helyen csak így rendeztek:
— Jobbrul gyünni, balra kimenni, vigyázni, hogy a színen össze ne ütközzenek és ne borítsátok föl a bútorokat. Passz!

A Hawai rózsája bemutatójától kezdve — amelyben Kulcsár Imre jelentős szerepet kapott — két szerepét egyeztetési okokból át kellett osztani. A Dinasztia utolsó előadásain néhányszor Varga Gyula alakította a darabban Kalász Márton szerepét — kitűnően. A Pitypang Botond könyvelőjét pedig már az egri bemutatón Pálffy György játszotta sikerrel.

MI A SZÍNÉSZ?

Jászai Mari hozta vidékről azt a mondatot, mely szerint egy falusi néző így jellemezte a színészt:
— Uttesz, mintha a'vvóna, pejg a fenét!

Az elmúlt hetekben — a korábbi nagyobb létszámú művészeti tanács helyett — megkezdte munkáját a színház legmagasabb szintű testülete, az igazgatói tanács. Tagjai az igazgatón, főrendezőn, gazdasági igazgatón kívül: Csapó János párttitkár, Upor Péter szb-elnök, Behár György zenei vezető, Siklósi László főtítkár és Gulyás József műszaki felügyelő. Az első megbeszélésekben elsősorban a jövő évad terveiről, a szarajevói színház vendégjátékáról és a vígjátékfesztivál előkészítéséről esett szó.

Öröm és öröm

Április 4-e, hazánk felszabadulásának évfordulója, különös izgalommal várt ünnep a színházvilágban. Ezen a napon kerülnek kiosztásra a művészeti díjak, az államnak munkánk erkölcsi elismerését leginkább kifejező jelei. Az idén — sajnos nem először — meglehetősen csalódást okozott a kitüntetések nyilvánosságra kerülése. Úgy érezzük — s ennek közönségünk, városunk közvéleménye köréből is sokan hangot

Kopetty Lia
(„Miniszeri dicséret”)

Olgyai Magda
(„Szocialista Kultúráért”)

adtak — nem áll arányban társulatunk egészének eredményes munkája — és az elmúlt évadok sok kiemelkedő egyéni teljesítménye azzal a nagyon csekély elismeréssel, amelyet mindössze a Művelődésügyi Minisztérium két oklevele jelez. Öszintén örülünk annak, hogy Olgyai Magda a „Szocialista Kultúráért” jelvényt, Kopetty Lia pedig „Miniszeri dicséret”-et kapott. Szívvel gratulálunk nekik! Ugyanakkor sajnáljuk, hogy ez idén egyetlen jelentősebb díj vagy kitüntetés nem jutott művészeinknek.

Mit olvasott? Min nevetett? Mit főzött?

ZOLTÁN SÁRA, a versek szerelmese. Gyakran jár szavalni, éppen ezért szinte természetes, hogy a Gondolat Kiadó nemrég megjelent „Miért szép?” című kötetéről beszél.

„A szerkesztők a huszadik század lírájából állították össze a kötetet, s ha megelégedtek volna a művek eredeti szövegének és remek magyar fordításainak közélettel, akkor is reprezentatív, gazdag antológiát kapnánk kézhez. Rilke, Arghezi, Lorca, Aragón, Eluard, Jeszenyin izgalmas és gyönyörű versei magukért beszélnek. Ez a kötet azonban elemzi is a verseket, s ezek a versmagyarítások még mélyebben és gazdagítobban teszik élvezhetővé a szöveget. Nem mankók és kioktatások ezek, hanem olyan szempontok és érvek, adatok és összefüggések ismertetései, melyeknek birtokában szuverén szépművelőnképpé válhatunk, bővíthetjük. Nem az eredeti szép-élményt kívánják pótolni, hanem szemléletünket tágtíják. A kötet verseit többnyire ugyanazok magyarítják, akik fordították, legkitűnőbb költőink: Vass István, Vajda Endre, Fodor András, Rónai György, Garai Gábor és mások.

„A jó költemény kimeríthetetlen elemzését nem lehet befejezni, csak abbagyni!” — írja a kötet bevezetője. Számomra különösen hasznos és élvezetes olvasmány, mert hozzásegít a jobb, tökéletesebb versmondáshoz.

SZILI JÁNOS: Mint az élet minden területén, a színházban is történnek vidám dolgok, amin az ember jót nevet és van egy-két különösen mulasztó eset, amelyen még sok év után is nevetni kell, ha valaki szóba hozza.

En a sok mulatságos dolog közül két történeten nevettem a legjobban, mindkettő 1949-ben történt, az államotás előtti utolsó „maszek” évadban, amikor Földessy Géza volt az igazgató a miskolci színházban.

AZ ELSŐ: Fiatál és nagyon csinos leányzó jelentkezett Földessynél, hogy szerződtesse operett-színésznőnek.

— Énekelni tud? — kérdezte Földessy.
— Hát, nemigen!
— Táncolni?
— Azt egy cseppet sem!
— Van valamilyen színészi képessége?
— Nem hiszem!
— Nézze kislány! — mondta Földessy. — Maga énekelni, táncolni nem tud, nem színész, tehát maga legfeljebb igazgató lehetne, arra pedig már itt vagyok én!

A MÁSODIK: Ugyanabban az évadban Szentessy Zoltán, a színház egyik bonvivánja összevezetett Földessyvel és felbontotta a szerződését. Néhány hét múlva meg akart nézni egy előadást és belépőt kért Földessytől.

— Nézze Zoli — mondta Földessy —, maga nagyon csúnyán viselkedett velem. Amíg én vagyok az igazgató, addig maga ide nem teszi be a lábát!

— Jó, akkor jövőre holnap! — mondta Szentessy és nyugodtan távozott.

HEGEDÜS LÁSZLÓ nemcsak sokoldalú színházi ember, de a konyhaművészetnek is kiváló mestere. Tőle kaptuk a következő két receptet.

SÖRKORCSOLYA: Személyenként veszünk 10 dkg rokfort (márvány) sajtot, 5 dkg vaját, 12 fej reszelt vörshagymát, 12 kávéskanál mustárt, izlés szerint pirospaprikát, sót, borsot, worchester mártást. Mindezt áttörjük és langyos piritós kenyérral fogyasztjuk.

OLASZ MARHAHUS: A levelesben megfőtt sovány marhahúst hagyjuk kihűlni, majd szeleteljük. De szeletelés után ismét összerakjuk eredeti formájára és vékony füstölt szalonna szeletekkel bélelt tepsibe helyezük. Zsirban 2 fej vörshagymát párolunk, meghintjük pirospaprikával, kevés borsal és a húsrá egyenletesen rákenjük, majd burgonyapürét készítenek vajjal, kevés tejjel, és reszelt sajttal. A pürét is rákenjük a húsrá egyenlő vastagságban, tejjel meglocsoljuk és reszelt sajttal meghintjük, majd forró sütőben átsütjük. Tálaláskor az előre szétvágtalt szeleteknél vágjuk fel.

★ A MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS AZ EGRI GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ MŰSORISMERTETŐINEK MELLÉKLETE ★
Szerkeszti: Siklósi László. Szerkesztőség: Miskolci Nemzeti Színház Titkársága. Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat

Felélős kiadó: Wirth Lajos. Kiadóhivatal: Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky utca 15.

Ara 1 forint. Készült a Borsodi Nyomdában — 71 — 3573 — 4000 példány — Felélős vezető: Szemes István